

ดงพระยาไฟ มหาวนาสถานเชื่อมอีสานพัฒนา :

การสร้างสรรค์ละครประวัติศาสตร์บูรณาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

Dong Phayaa Fai Maha Wanastan Connects Isan Development : A Creation of
Historical Drama for an Integration of Learning Management in 21st Century

Received: December 15, 2021

Revised: January 21, 2022

Accepted: January 26, 2022

กฤตชัย ชุมแสง*

Krittachai Chumsaeng

อัสฎาวูตติ ศรีทน**

Atsawadawoot Srithon

บทคัดย่อ

การศึกษาตำนานและข้อมูลประวัติศาสตร์เกี่ยวกับดงพระยาไฟเพื่อสร้างสรรค์เป็นบทละครและละครประวัติศาสตร์ บูรณาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กระบวนการสร้างสรรค์ละครประวัติศาสตร์ เรื่อง ดงพระยาไฟมหาวนาสถานเชื่อมอีสานพัฒนาและเพื่อวิเคราะห์ละครประวัติศาสตร์บูรณาการจัดการเรียนรู้ รายวิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มีส่วนร่วมในการแสดงและเป็นคณะทำงานจำนวน 50 คน

ผลการศึกษาพบว่า การสร้างสรรค์ละครประวัติศาสตร์เรื่อง “ดงพระยาไฟมหาวนาสถานเชื่อมอีสานพัฒนา” เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนและถอดบทเรียนข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในยุคสมัยต่าง ๆ นำมาสู่การสร้างสรรค์เป็นบทละคร และใช้ข้อมูลจากการลงพื้นที่ภาคสนามมาสร้างสรรค์องค์ประกอบฉาก เครื่องแต่งกาย และดนตรีประกอบ สามารถเป็นสื่อใช้จัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทำให้ผู้เรียนมีทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ บูรณาการเชื่อมโยงสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม จากข้อมูลในอดีตนำกลับมาผลิตซ้ำในรูปแบบละครประวัติศาสตร์จนเกิดสำนึกร่วมและซาบซึ้งในภูมิหลังแห่งคุณค่าของประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

คำสำคัญ : ละครประวัติศาสตร์/ ดงพระยาไฟ

* ว่าที่ร้อยโท ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนครขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

Acting Lieutenant, Senior Professional Level Teachers, Nakorn Khon Kaen School, The Secondary Educational Service Area Office
Khon Kaen, Thailand

** นักศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Master of Arts Student Program in Thai Major, Faculty of Humanities and Social Science, Khon Kaen University, Thailand

Corresponding Author E-mail Address: krittachai121@gmail.com

Abstract

A study of myth and historical data titled Dong Phayaa Fai for creating literature and historical drama from an integration of learning management in 21st Century aims to analyze process of creation historical drama called “Dong Phayaa Fai Maha Wanastan Connects Isan Development” and analyze of Historical Drama for an Integration of Learning Management in history subject of students in Grade 10 at Nakhon Khon Kaen School, Khon Kaen province who participated in a play and worked in a working group of 50 students. Finding of the study found it that creation of literature and historical drama called “Dong Phayaa Fai Maha Wanastan Connects Isan Development” is a learning management of a lesson learned by using historical data in each era to create dramatic composition. Data collected from a site visit are used in order to create scene elements, costumes, and music. This can be used as an instructional media in 21st century allowing learners to develop creativity, effective communication skill including be able to integrate social, economics, cultural and environmental aspects from historical data in order to reproduce them in a form of historical play that brings about co-consciousness and impression of precious history and culture.

Keywords : Historical Drama/ Dong Phayaa Fai

บทนำ

ในสถานการณ์ปัจจุบันเกิดการเคลื่อนไหวของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยผ่านสังคมยุคดิจิทัล ซึ่งคนไทยจำนวนไม่น้อยยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ส่งผลต่อวิถีค่านิยม ทักษะคิด และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต การพัฒนาประเทศจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนา คนให้มีความสมบูรณ์เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ที่กำหนดไว้ใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) สถาบันการศึกษา ถือเป็นสถาบันทาง สังคมที่มีบทบาทอย่างยิ่งที่จะพัฒนาเด็กวัยเรียนและวัยรุ่นให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีความคิด สร้างสรรค์ มีทักษะการทำงานและการใช้ชีวิตที่พร้อมเข้าสู่ตลาดงาน ซึ่งจำเป็นจะต้องปรับกระบวนการเรียนรู้ที่ ส่งเสริมให้เด็กมีการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สอดคล้องกับพัฒนาการของสมองแต่ละช่วงวัยและสนับสนุนให้เด็ก เข้าร่วมกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (Office of the National Economic and Social Development Council, 2016: 68)

ปรากฏการณ์ด้านปัญหาและความท้าทายจากสภาวะการณ์ของโลกที่ประเทศต้องเผชิญ ด้านทัศนคติความ เชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม การจัดการเรียนรู้รวมถึงพฤติกรรมของประชากรในสังคมไทยในปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนไป ตามกระแสโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการเคลื่อนไหวของกระแสวัฒนธรรมโลกที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งผลให้

.....

เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ทักษะคิดความเชื่อ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนรู้และการบริโภคในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การใช้สื่อออนไลน์ในการจับจ่ายใช้สอยและการทำธุรกรรมต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยไม่จำเป็นต้องรู้จักตัวตนกันและกัน การบริโภคสื่อหลายช่องทางในช่วงเวลาเดียวกัน ส่งผลให้คนไทยเข้าถึงข้อมูลได้อย่างไร้ขีดจำกัด เกิดการสร้างวัฒนธรรมร่วมสมัย แม้จะเพิ่มโอกาสสำหรับการซื้อขายสินค้าและบริการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศแต่ก็อาจก่อให้เกิดปัญหาเนื่องจากการขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงาม จนทำให้คนไทยห่างหายจากอัตลักษณ์ความเป็นตัวตน โดยมีพฤติกรรมที่เน้นบริโภคนิยมและค่านิยมที่เปลี่ยนไป ใช้ชีวิตแบบเร่งรีบ ไม่เคารพในสิทธิคนอื่น ขาดความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล ซึ่งนำไปสู่การสูญเสียคุณค่าทางวัฒนธรรมดั้งเดิมและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมไทย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (Office of the Education Council, 2016: 72) การพัฒนาคนไทยให้มีความรู้และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มีจุดมุ่งหมายให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2002: 3)

เมื่อพิจารณาที่บริบทของโรงเรียนนครขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2,065 คน เป็นโรงเรียนที่อยู่ชานเมืองมีจุดเด่นด้านดนตรี กีฬา และกิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่น ๆ หลากหลายกิจกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมละครการศึกษา ซึ่งเริ่มมีในโรงเรียนนครขอนแก่นเมื่อปี พ.ศ. 2561 โดยผู้วิจัยได้ริเริ่ม ผูกซุ่มและส่งนักเรียนเข้าร่วมการประกวดในโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เมื่อพิจารณาเนื้อหาในรายวิชาประวัติศาสตร์ พบว่ามีเนื้อหาที่ยากและซับซ้อนยากที่จะเข้าใจประกอบกับครูผู้สอนมีแนวทางการใช้รูปแบบการสอนที่เน้นบรรยายให้ความรู้ ทำให้ผู้วิจัยต้องศึกษาและปรับประยุกต์เทคนิค วิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจจนถึงแก่นและทักษะต่าง ๆ ละครการศึกษาถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางเลือกที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนได้ในหลากหลายมิติเพื่อเสริมสร้างให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21 ดังที่ ภัทรศิลป์ สุกัญสีล (Sugansil, 2020: 544) ที่ได้ศึกษาวิจัย พบว่า กระบวนการละครเพื่อการศึกษาสามารถส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย สอดคล้องกับ ปวีณา แซ่มซ้อย (Chamchoy, 2019: 95) ที่ได้ศึกษาวิจัย พบว่า การใช้ศิลปะการละครในบริบทการศึกษานั้นละครไม่ได้เป็นเพียงเทคนิคการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายและลึกซึ้ง หรือเพียงช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์เท่านั้น แต่เป็นกระบวนการสร้างประสบการณ์เรียนรู้แบบองค์รวมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ด้วย ซึ่งถือเป็นจุดเด่นของการใช้ละครในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ศุภณัฐ พานา ยศวีร์ สายฟ้า และวลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (Pana, Saifah, and Isarankura Na Ayudhaya, 2019: 454-459) ที่ได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์พบว่า การใช้เทคนิคทางการละครสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์โดยการจำลองสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ มีการใช้เทคนิคตามแนวคิด Magic If ที่จำลองตัวเองเป็นตัวละคร เป็นการวิเคราะห์สถานการณ์และลักษณะของบุคคลในเหตุการณ์ และฝึกคิดโดยการสมมติว่าตนเองเป็นบุคคลนั้น เพื่อรับรู้ถึงความคิดและความรู้สึกของคนในเหตุการณ์

.....

และคาดการณ์ความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้นหรือนำเสนอความเข้าใจในแง่มุมใหม่ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ไปในทางที่ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจใช้ละครการศึกษาแบบละครประวัติศาสตร์มาพัฒนาผู้เรียน โดยใช้แนวคิดการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ให้ความสำคัญกับการปลูกฝังทักษะควบคู่กับเนื้อหาในสาระวิชาหลักและความรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ผ่านหลักสูตรที่มีลักษณะกระชับและบูรณาการ เพื่อสร้างนักเรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงปรารถนาของโลกศตวรรษที่ 21 นั่นคือ รู้จักคิด รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิต สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute, 2014: 9) จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจสร้างสรรค์ละครประวัติศาสตร์เพื่อบูรณาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แก่นักเรียนโรงเรียนนครขอนแก่น จำนวน 50 คน ที่เข้าร่วมการแสดงและเป็นคณะทำงานละครประวัติศาสตร์ ปีการศึกษา 2562 โดยเลือกใช้พื้นที่ทางประวัติศาสตร์ที่เป็นส่วนหนึ่งของรายละเอียดในรายวิชาในเรื่องดงพระยาไฟที่คาบเกี่ยวพื้นที่บริเวณภาคอีสานซึ่งมีความน่าสนใจทั้งด้านประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ถือเป็นการให้ผู้เรียนได้ศึกษาและเข้าใจประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภาคอีสานในหลากหลายมิติและเป็นการถอดบทเรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดกระบวนการต่อยอดในเชิงสร้างสรรค์ทั้งครูประจำรายวิชาและผู้เรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์กระบวนการสร้างสรรค์ละครประวัติศาสตร์ เรื่อง ดงพระยาไฟ มหาวนาสถานเชื่อมอีสานพัฒนา
2. เพื่อวิเคราะห์ละครประวัติศาสตร์ บูรณาการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

1. ข้อมูลทางประวัติศาสตร์

ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาพบร่องรอยของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ในสมัยหินเก่าต่อเนื่องมาในสมัยหินกลาง ซึ่งรู้จักกันในชื่อ “วัฒนธรรมสูงเนิน” สุทธิ หาญวงศ์ (Harnwong, 1998: 146-162) และยังพบร่องรอยของชุมชนในยุคทวารวดีในพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีช่วงอายุราวพุทธศตวรรษที่ 12-16 รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง (Thamrungraeng, 2015: 3) ทำให้เห็นถึงการติดต่อสื่อสารและการค้าในบริเวณลุ่มแม่น้ำชี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแอ่งโคราชว่ามีมานานแล้วตั้งแต่ก่อนเกิดรัฐหรือสังคมเมืองในภาคอีสาน โดยเฉพาะการค้าเกลือและโลหะซึ่งบริเวณนี้ผลิตได้มากกว่าบริเวณอื่น สุวิทย์ ธีรศาสดา (Theerasasawat, 2005: 173)

การเดินทางติดต่อสื่อสารผ่านทางดงพระยาไฟของผู้คนระหว่างที่ราบลุ่มภาคกลางของประเทศไทยและผู้คนในแอ่งโคราชเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตกระทั่งเกิดการพัฒนาค้างสำคัญคือ เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรีพระบรมราชินีนาถ โดยรถไฟพระที่นั่งเพื่อมาเป็นขวัญและกำลังใจให้กับนายช่างและคนงานก่อสร้างทางรถไฟผ่านข้ามดงพระยาไฟ ณ ผาเสด็จพัก ทนงศักดิ์ เลิศพิพัฒน์วรกุล (Lerdpipatworakul, 2017: 5) จากนั้นเกิดการ

.....
พัฒนาในพื้นที่บริเวณนี้เป็นระยะกระทั่งปัจจุบัน ดงพระยาไฟจึงถือเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาที่เชื่อมระหว่างเมืองหลวงของประเทศไทยและภาคอีสาน

2. แนวคิดเกี่ยวกับละครการศึกษา

คำว่า ละครการศึกษา เป็นศัพท์เฉพาะที่ใช้เรียกประเภทของละคร ซึ่งพรรัตน์ ดำรุง (Damrhung 2004: 11) กล่าวว่า ละครการศึกษา หมายถึง ละครทุกรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในทุกระดับตั้งแต่โรงเรียนจนถึงมหาวิทยาลัย เมื่อเด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาละครแล้ว ผู้ร่วมกระบวนการจะได้ฝึกฝน เรียนรู้ถึงการเข้าใจตนเอง และการแสดงออก (Acting Out) ช่วยกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้จากประสบการณ์และการพัฒนาตนเอง พรรัตน์ ดำรุง (Damrhung, 2004: 8) ซึ่งการใช้ละครจะสะท้อนให้ผู้ร่วมกิจกรรมเห็นถึงทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) และด้านเจตพิสัย (Affective Domain) ของผู้เรียน ปาริชาติ จิงวิวัฒนาภรณ์ (Jungwiwattanaporn, 2004: 47) ซึ่งตลอดเวลากว่า 40 ปีที่ผ่านมาละครการศึกษาได้เข้ามามีบทบาทในฐานะเป็นเครื่องมือจัดการเรียนการสอนแก่เด็กและเยาวชนไทยในพื้นที่สถานศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทั่งระดับอุดมศึกษา เกิดละครชุมชน และละครในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะต่าง ๆ ดังปรากฏโรงเรียนหลายแห่งได้จัดให้มีโครงการละคร หรือชมรมละครในโรงเรียน ธนสิน ชุตินทรานนท์ (Chutintaranond, 2017: 204) การใช้เทคนิคทางการละครสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์โดยการจำลองสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ ศุภณัฐ พานา ยศวีร์ สายฟ้า และวลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (Pana, Saifah and Isarankura Na Ayudhaya, 2019: 458)

3. แนวคิดการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

แนวคิดการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้ความสำคัญกับการปลูกฝัง “ทักษะ” (Skills) ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะในการคิดขั้นสูง ทักษะในการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ควบคู่กับ “เนื้อหา” (Contents) ในสาระวิชาหลักและความรู้อื่นที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 เช่น ความรู้เรื่องโลก ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ด้านพลเมือง ความรู้ด้านสุขภาพ และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมผ่านหลักสูตรที่มีลักษณะกระชับ (Lean Curriculum) ช่างคิด (Thinking Curriculum) และบูรณาการ (Interdisciplinary Curriculum) เพื่อสร้างนักเรียนที่มี “คุณลักษณะ” (Characters) อันพึงปรารถนาของโลกศตวรรษที่ 21 นั่นคือ รู้จักคิด รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดชีวิต สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute, 2014: 9) ดังแสดงในภาพที่ 1 และสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ (Tangkitvanich, 2019: 1) ยังได้เพิ่มเติมการเรียนรู้ที่จำเป็นในโลกยุคปัจจุบันว่าจะต้องเพิ่มทักษะโดยเรียนจากการเล่น เน้นผลิตเพลิน แล้วหลงไหล ซึ่งการเรียนรู้จากการเล่นจะสามารถต่อยอดเป็นนวัตกรรมได้ ซึ่งรูปแบบเรียนจากการเล่น ได้แก่ ศิลปะ การทดลอง การเล่น ละคร กิจกรรมนอกเวลา

ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม

การคิดสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหา

การสื่อสาร-ร่วมงานกับผู้อื่น

ทักษะชีวิตและการทำงาน

การปรับตัว ทักษะสังคม

การเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม

ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ

และเทคโนโลยี

สาระวิชาหลัก

Reading (การอ่าน)

Riting (การเขียน)

Rithmatic (การคำนวณ)

ความรู้เชิงบูรณาการ

โลก การเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ

และการเป็นผู้ประกอบการ

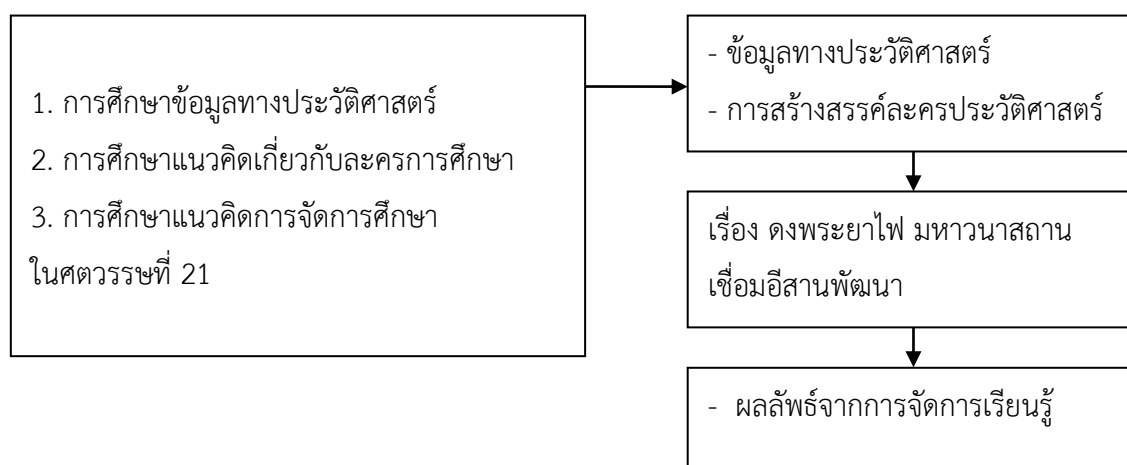
สิทธิพลเมือง สุขภาพ และ

สิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 1 เป้าหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ทีมา สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute, 2014: 10)

จากกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดและทฤษฎี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนนครขอนแก่น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้องเรียนที่ 1-7 ปีการศึกษา 2562 ที่เรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 234 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนนครขอนแก่น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เลือกแบบเจาะจงเป็นกลุ่มนักแสดงและคณะทำงาน จำนวน 50 คน
3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 12 คน ได้แก่ 1) นักเรียนที่ให้ข้อมูลจากการถอดบทเรียน เลือกจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักแสดง 3 คน และคณะทำงาน 3 คน 2) ครูที่สอนวิชาประวัติศาสตร์และมีส่วนเกี่ยวข้องในการร่วมฝึกซ้อมละคร จำนวน 3 คน และ 3) ผู้ให้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์จากการลงพื้นที่ จำนวน 3 คน

ขอบเขตพื้นที่ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ ภาพเขียนสีวัดเขาจันทร์งาม ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ผืนป่าดงพระยาเย็นในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดสระบุรี วัดธรรมจักรเสมาราม ตำบลเสมาราม อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดนครราชสีมา สถานีรถไฟปากช่อง ตำบลปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา และการวิเคราะห์พื้นที่ในสถานศึกษาโรงเรียนนครขอนแก่น ตำบลบ้านทุ่ม อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เนื้อหาในรายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 (มาตรฐาน ส 4.3 ตัวชี้วัด ม.4-6/1-4) ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย เรื่อง อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย อิทธิพลที่มีต่อสังคมไทย และบทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทยในด้านต่าง ๆ

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ เดือนสิงหาคม-เดือนธันวาคม พ.ศ. 2562

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลจากเอกสาร และแบบบันทึกข้อมูลจากการลงพื้นที่ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการหาผลลัพธ์จากการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกของนักเรียนและครูที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อทราบถึงความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการสร้างและพัฒนาเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากเอกสารและตำรา จากนั้นจัดทำเป็นแบบบันทึกและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ เมื่อผ่านการประเมินแล้วนำมาจัดทำเป็นแบบบันทึกข้อมูลและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่สมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แบ่งได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การลงพื้นที่ และการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำราประวัติศาสตร์ การลงพื้นที่บริเวณผาเสด็จพักและเมืองโบราณเสมา และการสัมภาษณ์นักเรียนและครูที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์โดยการเขียนการวิจัยเชิงบรรยายความ (Descriptive Research)

ผลการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนและตกลักษณะทางประวัติศาสตร์ ซึ่งจำแนกออกได้ทั้งด้านการสืบค้นเอกสาร และงานเขียนที่เกี่ยวข้อง ผนวกกับการลงพื้นที่ภาคสนามของนักเรียนกลุ่มแกนนำ โดยจัดกลุ่มลงพื้นที่จำนวน 6 คน (1 กลุ่ม) และครู 3 คน ทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะและช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล ณ เมืองโบราณเสมา จังหวัดนครราชสีมา และผาเสด็จ จังหวัดสระบุรี เพื่อศึกษาร่องรอยหลักฐานทางประวัติศาสตร์จากพื้นที่จริงและสัมภาษณ์ข้อมูลจากบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องหรือปราชญ์ชุมชน จากนั้นนักเรียนและครูร่วมกันถอดประสบการณ์การเรียนรู้จากการลงพื้นที่เป็นผังมโนทัศน์เพื่อกำหนดขอบเขตของเนื้อหาและเรื่องราวที่จะนำเสนอให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และให้นำเสนอไปสู่การสร้างสรรค์เป็นละครประวัติศาสตร์ เพื่อสะท้อนผลและถอดบทเรียนเป็นผลลัพธ์จากการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดในรายวิชาประวัติศาสตร์ โดยร่วมกันวิเคราะห์เป็นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่จะนำเสนอในละคร ร่วมกันสร้างสรรค์เป็นละครประวัติศาสตร์ตั้งแต่

.....
ขั้นตอนการเขียนบท การจัดทำฉากและอุปกรณ์กระทั่งถึงการแสดง และการนำเสนอผลลัพธ์จากการจัดการเรียนรู้
โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำเสนอผลจากการสัมภาษณ์นักเรียน มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทางประวัติศาสตร์

1.1 ยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์

พื้นที่ราบสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏเป็นเทือกเขากันตลอดแนว ทางทิศตะวันตกถึงทิศ
ตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดนครราชสีมา สืบเนื่องเป็นแนวเทือกเขาเดียวกัน เกิดเป็นที่ราบลุ่ม หรือแอ่งกระทะ
บริเวณตอนล่างของภาค อันเป็นแหล่งอารยธรรมที่เก่าแก่มาแต่ครั้งก่อนประวัติศาสตร์นามว่า “แอ่งโคราช”
พบร่องรอยของมนุษย์ในสมัยหินเก่าต่อเนื่องมาในสมัยหินกลางซึ่งรู้จักกันในชื่อ “วัฒนธรรมสูงเนิน” สุณี หาญวงศ์
(Harnwong, 1998: 146-162) สืบยุคต่อสมัยจนพัฒนาเป็นชุมชนขนาดเล็กในเวลาต่อมา

1.2 ยุคสมัยประวัติศาสตร์

ร่องรอยในสมัยประวัติศาสตร์ปรากฏชัดจากหลักฐานที่พบในบริเวณลุ่มแม่น้ำมูลในสมัยทวารวดี
ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 12-16 รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง (Thamrungraeng, 2015: 3) ซึ่งมีการรับเอา
พระพุทธศาสนาแบบเถรวาทมาจากอินเดีย จากนั้นดินแดนแถบนี้ได้มีการรับอิทธิพลวัฒนธรรมขอม ในราวพุทธ
ศตวรรษที่ 14-18 เป็นช่วงเวลาก่อนที่จะมีการตั้งอาณาจักรของคนไทยขึ้น ทนงศักดิ์ เลิศพิพัฒน์วรกุล
(Lerdpipatworakul, 2017: 5) เมื่อเวลาผ่านไปหลายชั่วอายุคนเกิดการอพยพโยกย้าย ทำให้มีการเปลี่ยนแปลง
ของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่บริเวณแอ่งโคราช จากวัฒนธรรมทวารวดีสู่วัฒนธรรมขอมผสมผสานกับวัฒนธรรมล้านช้าง
ในกาลต่อมา

1.3 สมัยกรุงศรีอยุธยา

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ดินแดนบริเวณแอ่งโคราชถือเป็นหัวเมืองสำคัญ เมืองนครราชสีมาในฐานะเป็น
เมืองพระยามหานครของกรุงศรีอยุธยา ทนงศักดิ์ เลิศพิพัฒน์วรกุล (Lerdpipatworakul, 2017: 10) ซึ่งการที่จะ
เดินทางไปยังบริเวณแอ่งโคราชจำเป็นต้องผ่านดงพระยาไฟอีกทั้งยังเต็มไปด้วยไข้ป่า เส้นทางนี้จึงเป็นเส้นทางที่
ไกลที่สุดแต่จะต้องเดินทางด้วยเท้า หรือใช้โคต่างเท่านั้น จะใช้เกวียนไม่ได้เลย แต่ก็ยังมีผู้ที่คนท้อพยพโยกย้ายมา
สร้างชุมชนอยู่บริเวณนี้สืบต่อมา การเดินทางที่ยากลำบากในการข้ามผ่านดงพระยาไฟนี้เองที่เป็นที่มาของชื่อ
ดงพระยาไฟ มีทั้งโรคไข้ป่าและสัตว์ดุร้ายที่จะต้องเผชิญในพื้นที่ดังกล่าว

1.4 สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้
พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว พระเจ้าแผ่นดินพระองค์ที่สอง เสด็จขึ้นไปทอดพระเนตรภูมิสถานที่ตั้งเมือง
นครราชสีมา เพื่อพิจารณาทางยุทธศาสตร์สำหรับยกฐานะขึ้นเป็นราชธานีรอง ไว้รองรับการบุกรุกทางทะเลจาก
ข้าศึกอันอาจจะเกิดขึ้นมาได้ในอนาคต เสถียร สุโกสิน (Supasophon, 2001: 168-169) ซึ่งถือเป็นพระบรม
ราโชบายด้านการเมืองที่สำคัญ และเป็นที่มาของการนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัวในการขอเปลี่ยนชื่อจากดงพระยาไฟ เป็นดงพระยาเย็น กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, สมเด็จ (Damrong
Rajanubhab, 2014: 130) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้คนที่สละจรรยาไปมา ซึ่งดงพระยาไฟนี้ แม้จะเปลี่ยนนาม
เรียกใหม่แล้วแต่คนทั้งหลายยังคงเรียกติดปากว่า ดงพระยาไฟ อยู่ตามเดิมโดยเฉพาะกลุ่มนายฮ้อยที่ชำนาญ

.....
เส้นทางการค้าก็ยังต้องเลี้ยวเส้นทางนี้ซึ่งเส้นทางของขบวนวัวควายมีหลายเส้นทาง นายฮ้อยจะรู้เป็นอย่างดีว่าถึงจุดไหนจะพักแรม ถึงตรงไหนจะต้องบอกให้สมาชิกระวังเพราะมีโจรคอยปล้นวัวควายทุกคนจึงมีอาวุธ บางคนหนึ่งเหนียวยิ่งฟันไม่เข้าเพราะมีการสักคาถาอาคม สุวิทย์ ธีรศาสวัต (Theerasasawat, 2005: 179)

นับตั้งแต่อดีตภาพดงพระยาไฟต่างทำให้ผู้คนหวาดกลัวที่จะเดินทางสัญจรไปมา กระทั่งถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราโชบายในการสร้างทางรถไฟสายภาคอีสานขึ้น ซึ่งการก่อสร้างทางรถไฟในครั้งนี้ก็ได้ประสบพบเจอกับความยากลำบากต่าง ๆ นานา เมื่อความทราบถึงฝ่าละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระบรมราชินีนาถ โดยรถไฟพระที่นั่งเพื่อมาเป็นขวัญและกำลังใจให้กับนายช่างและคนงานก่อสร้าง ทรงจารึกอักษรพระปรมาภิไธยย่อ “จปร” และอักษรพระนามาภิไธยย่อ “สผ” “ร.ศ. 115” ลงบนก้อนหินใหญ่ริมทางพร้อมพระราชทานนามจุดนี้ว่า “ผาเสด็จพัก” ทนงศักดิ์ เลิศพิพัฒน์วรกุล (Lerdpipatworakul, 2017: 38) นับแต่นั้นมาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการก่อสร้างได้หมดสิ้นไป ทางรถไฟสายกรุงเทพฯ – นครราชสีมา นี้ถือเป็นทางรถไฟระหว่างภาคสายแรกของประเทศไทย โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมาเปิดทางรถไฟด้วยพระองค์เอง ยังความปลื้มปิติมายังราษฎรในอาณาบริเวณนี้เป็นอย่างยิ่ง ในอดีตการเดินทางจากกรุงเทพมหานครผ่านดงพระยาไฟนี้ต้องใช้เวลาราว 2 เดือนเศษ จึงจะสามารถข้ามผ่านได้ สมบัติ พลายน้อย (Plainoi, 2000: 76) ซึ่งถือเป็นการร่นระยะเวลาในการเดินทางได้อย่างดียิ่ง

ปี พ.ศ. 2498 พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินโดยรถไฟพระที่นั่งถึงสถานีรถไฟปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งทั้งสองพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรทางภาคอีสาน มีประชาชนมาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จอย่างล้นหลาม ทนงศักดิ์ เลิศพิพัฒน์วรกุล (Lerdpipatworakul, 2017: 5) นับเป็นเหตุการณ์ที่ยังตราตรึงอยู่ในหัวใจของชาวอีสานอย่างมิรู้ลืม

ในปัจจุบันเกิดการพัฒนาลากหลายรูปแบบทั้งทางรถไฟ ถนนมิตรภาพ และทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองรถไฟรางคู่ ตลอดจนรถไฟความเร็วสูงที่จะมีขึ้นในอนาคต สามารถเชื่อมโยงภูมิภาคผ่าน ดงพระยาไฟ ซึ่งนับเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศเพื่อเสริมศักยภาพด้านคมนาคมขนส่ง เพื่อพัฒนาภาคอีสานให้ครอบคลุมทุก ๆ ด้าน และยังสามารถเชื่อมโยงไปสู่ประเทศในอาเซียนได้อีกด้วย

จากที่กล่าวมา ดงพระยาไฟ จึงไม่ได้เป็นเพียงผืนป่าทั่วไปที่คนไทยรู้จักเท่านั้น หากแต่ยังเป็นสถานที่ที่มีเรื่องราวและตำนานเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของมนุษย์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมาหลายยุคหลายสมัย จากภาพตำนานเรื่องเล่าที่กล่าวถึงความน่ากลัวของดงพระยาไฟในอดีต จนถึงเมื่อภาครัฐได้เข้ามาพัฒนาทำให้ดงพระยาไฟกลายเป็นสถานที่ที่หลากหลายเรื่องราว ดงพระยาไฟ หรือ ดงพระยาเย็นในวันนี้ จึงเป็นเสมือนหมุดหมายสำคัญที่เยาวชนในท้องถิ่นจะต้องศึกษาซึ่งจะทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ในมิติที่หลากหลายช่วงเวลา โดยเฉพาะในปัจจุบันที่ไม่ใช่แค่เพียงการเชื่อมโยงไทยเข้าใกล้กันเท่านั้นหากแต่เป็นการเชื่อมโยงภูมิภาคอาเซียนและประเทศใกล้เคียงผ่านสถานที่แห่งนี้อีกด้วย

2. กระบวนการสร้างสรรค์ละครประวัติศาสตร์

จากการศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยและนักเรียน จำนวน 1 กลุ่ม ได้ลงพื้นที่ศึกษาจึงเห็นถึงความน่าสนใจของดงพระยาไฟซึ่งสามารถที่จะนำมาสร้างสรรค์เป็นละครประวัติศาสตร์ได้ ซึ่งเมื่อนักเรียนได้ร่วมกันถอดบทเรียนในการจะสร้างสรรค์เป็นละครประวัติศาสตร์แล้ว พบว่า หลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์นี้จะสะท้อนความเป็นท้องถิ่นภาคอีสานได้อย่างดีเยี่ยม เนื่องจากตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่ถือเป็นประตูสู่ภาคอีสาน ซึ่งโรงเรียนนครขอนแก่นในฐานะสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคอีสานมีวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตที่เชื่อมโยงกับผู้คนในบริเวณแอ่งโคราชมาแต่ครั้งอดีต จึงใช้บริบทดังกล่าวเลือกสถานที่แห่งนี้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

ผู้วิจัยจึงทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและฝึกซ้อมการถอดบทเรียนและตกผลึกองค์ความรู้ของนักเรียนสู่การสร้างสรรค์ละครประวัติศาสตร์ จึงขอนำเสนอรูปแบบการสร้างสรรค์จากจินตนาการของนักเรียนผ่านองค์ประกอบของการแสดงดังนี้ บทละคร ฉากและอุปกรณ์ประกอบ เครื่องแต่งกายนักแสดงและดนตรีและเพลงประกอบการแสดงโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 บทละคร จากการวางโครงเรื่องร่วมกันของนักเรียนและครู จากนั้นสร้างสรรค์บทละครขึ้นเป็นองค์ จำนวน 4 องค์ และร่วมกันเขียนตลอดทั้งเรื่อง ได้แก่

องค์ที่ 1 ปฐมบทแอ่งโคราช-ดงพระยาไฟ แสดงให้เห็นถึงอารยธรรมยุคก่อนประวัติศาสตร์ของวัฒนธรรมสูงเนินต่อเนื่องเข้าสู่รอยรอยสมัยประวัติศาสตร์ในวัฒนธรรมทวารวดีและขอม ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นถึงการสร้างพระพุทธรูปหินทราย สมัยทวารวดีที่พบร่องรอยเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่วัดธรรมจักรเสมาราม ตำบลเสม่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยให้ตัวละครที่เล่นบทเป็นกษัตริย์เมืองเสม่าได้สถาปนาพระพุทธรูปสำคัญ บทว่า

“ข้าพเจ้าขอสถาปนาพุทธมณฑลสถานแห่งนี้ ให้เป็นสัญลักษณ์ของความรุ่งเรืองสืบไป”

ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง ผู้ประพันธ์

หลังจากนั้นจึงเชื่อมโยงให้เห็นถึงการเคลื่อนย้ายของผู้คนผ่านป่าเขาลำเนาไพรเพื่อมาตั้งหลักแหล่งยังบริเวณแอ่งโคราชตั้งแต่อดีตจนเข้าสู่สมัยกรุงศรีอยุธยาโดยผ่านเส้นทางดงพระยาไฟ

องค์ที่ 2 เส้นทางสำคัญในสมัยรัตนโกสินทร์ นำเสนอเหตุการณ์ที่พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว พระเจ้าแผ่นดินพระองค์ที่สอง เสด็จพระราชดำเนินผ่านเส้นทางดงพระยาไฟมีการแสดงแอ่วลาวเป่าแคน โดยใช้หมอลำชายหญิง จำนวน 1 คู่ และนักดนตรีเป่าแคนจำนวน 8 คน จากนั้นนำเสนอจุดสำคัญของการเปลี่ยนชื่อป่าจากดงพระยาไฟเป็นดงพระยาเย็น โดยนำเสนอตัวละครที่เล่นบทเป็นพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวตรัสว่า

“เราจะกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขอเปลี่ยนนามเรียกเสียใหม่ว่า ดงพระยาเย็น เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้คนที่นี่จงไปมา”

ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง ผู้ประพันธ์

จากนั้นนำเสนอให้เห็นถึงเส้นทางการค้าในอดีตและความโหดร้ายของป่าดงพระยาไฟที่ผู้คนต่างยังคงเรียกดงพระยาไฟอยู่ตามเดิม ผู้เขียนใช้กลุ่มนายฮ้อยที่เดินทางค้าขายเป็นผู้เล่าเรื่องบทว่า

.....
 นายฮ้อย 1 : “ไปค้าควายงวอนี้หมู่เฮาส่งไปทางได้ละชะน้อย ลัดไปทางดงพระยาไฟไป”

พ่อครูมวย : “ข้ามไปคนสองคนกะพอใช้ได้ อยู่แต่เพื่อนี้คือลิข้ามไปเปิดน้ำได้ดอก

เขาลับซบซ้อน เเทงมีผาลง ควายไปมาได้ โจรกะหลาย ย่านแต่ลิถักลักกับลักกลางทาง”

นายฮ้อย 2 : “เเทงซื้อ ดงพระยาไฟนี้ กะหมายถึงป่าที่เต็มไปด้วยไข้ป่า ไผ่ปวยไล่ลิ

ฮ้อนจั้งไฟ พ่อแม่ ปู่ย่า บอกมาแต่ได้แล้ว ว่าชั้นไผ่ลิข้ามดงนี้ให้เตรียมหม้อดินติดโตไปนำ”

นายฮ้อย 1 : “เอาหม้อดินไปนำเห็ดหยัง”

นายฮ้อย 2 : “กะไว้ใส่ตุ๊กเจ้าของผากหมู่กลับมาพร้อมมันได้”

ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง ผู้ประพันธ์

หลังจากนั้นในโอกาสนี้ผู้เขียนได้เพิ่มเติมความสนุกของเรื่องโดยมีการนำเสนอภาพการปล้นควายของโจรป่าและการต่อสู้โดยใช้คาถาอาคมของนายฮ้อยซึ่งเป็นการนำวิถีชีวิตของชุมชนคนอีสานมาประกอบการแสดงละครประวัติศาสตร์

องค์ที่ 3 ดงพระยาไฟศิวิไลซ์ นำเสนอภาพคนงานคนงานก่อสร้างทางรถไฟในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยใช้คนงานก่อสร้างเล่าเรื่องบทว่า

“นับตั้งแต่อดีตภาพการเดินทางผ่านดงพระยาไฟต่างทำให้ผู้คนหวาดกลัว กระทั่งถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราโชบายในการสร้างทางรถไฟสายภาคอีสานขึ้น”

ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง ผู้ประพันธ์

การก่อสร้างนี้ก็เต็มไปด้วยปัญหาต่าง ๆ นานา ผู้เขียนนำเสนอเป็นคนงานทั้งชาวไทยโคราชชาวไทยเชื้อสายจีนที่เข้ามาเป็นแรงงานได้พูดคุยถึงปัญหาอุปสรรค และผู้เขียนได้สอดแทรกให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ของการสร้างทางรถไฟด้วยดังตัวบทต่อไปนี้

คนงาน 1 (สำเนียงจีน) : “ตอนนี้งานการเพิ่มแรงให้สร้างทางรถไฟ เพื่อกระจายความเจริญ แต่กะพ้อปัญหาหลายคนงานทั้งคนอีสาน และคนจีน ป่วยเป็นไข้ป่าล้มตายหลาย ลี้อรู้ไหม มีอวานนี้ แจกซองเพื่อนอวะ ตอกหมอนรถไฟอยู่ดี ๆ ตกกลางคืนไข้ขึ้น มือเข้าผัดได้ข่าวว่าไข้แรงแกล้วแล้ว”

คนงาน 2 (สำเนียงโคราช) : “ใช่ ๆ คนตายหลาย เมียข่อยว่าเห็นผีชุมคนงานนี้ละ แบบนี้เฮาส่งสร้างทางรถไฟข้ามดงพระยาไฟไปได้ยังงัย คิดดูอวะ”

คนงาน 3 (สำเนียงลาว) : “เฮ่า ๆ เขา มาเห็ดการเห็ดงานได้แล้ว บ่ต้องย่านดอกผี เขาต้องเร่งสร้างให้เสร็จ หลวงเพิ่นบอกว่า ถ้าสร้างเสร็จแล้วลิเป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศ และป้องกันการขยายอิทธิพลของฝรั่งเศสที่ยึดลาวอยู่ตอนนี้ คนงานเฮาทั้งหลายให้สามัคคีกันเข้าไว้”

สิทธิเดช โชติทอง และมีชัย โสโว ผู้ประพันธ์

จากนั้นคนงานก่อสร้างทางรถไฟได้บรรยายเหตุการณ์ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พันปีหลวงเสด็จพระราชดำเนินมายังดงพระยาไฟบทว่า

.....
“ความยากลำบากในการก่อสร้างทางรถไฟสายนี้ เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระบรมราชินีนาถ โดยรถไฟพระที่นั่งเพื่อมาเป็นขวัญและกำลังใจให้กับนายช่างและคนงานก่อสร้าง ทรงจารึกอักษรพระปรมาภิไธยย่อ “จปร” และอักษรพระนามาภิไธยย่อ “สผ” “ร.ศ. ๑๑๕” ลงบนก้อนหินใหญ่ริมทาง พร้อมพระราชทานนามจุดนี้ว่า “ผาเสด็จพัก” นับแต่นั้นมาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ก็ได้หมดสิ้นไป”

ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง และธิดาพร นามวงศ์ษา ผู้ประพันธ์

ในตอนท้ายผู้เขียนได้แทรกเรื่องเล่าเกี่ยวกับพระบารมีอันแผ่ไพศาลของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่มีการเล่าสืบต่อกันมาด้วย โดยใช้เสียงเป็นเจ้าที่เจ้าทางพูดในระหว่างที่คนงานก่อสร้างได้ช่วยกันทำพิธีขอขมาต้นไม้อาถรรพ์ ดังตัวบทต่อไปนี้

“เจ้าบ้าน ครองเมืองมาขอจะต้องให้ละ พระบารมีพระเจ้าอยู่หัวมีบุญญาธิการหลายคัก ผู้ข้ากะลีไปหาหม่องอยู่ใหม่ดอก”

อดิพงษ์ นาแพง ผู้ประพันธ์

หลังจากนั้นได้มีการเพิ่มเติมฉากของชาวบ้านเพื่อบรรยายปิดท้ายให้แสดงถึงความเป็นชุมชนคนอีสานดังตัวบทดังต่อไปนี้

“นับแต่นั้นมาทางรถไฟสายกรุงเทพฯ – นครราชสีมา จึงถือกำเนิดขึ้น และเป็นทางรถไฟระหว่างภาคสายแรกของประเทศไทย โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมาเปิดทางรถไฟด้วยพระองค์เอง ยังความปลื้มปิติมายังราษฎรในอาณาบริเวณนี้เป็นอย่างยิ่ง”

ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง ผู้ประพันธ์

จากนั้นสื่อให้เห็นถึงความเจริญครั้งแรกที่ผ่านมายังดงพระยาไฟโดยผู้เขียนเปรียบเทียบกับดงพระยาไฟได้เย็นลงด้วยน้ำพระทัยของในหลวงรัชกาลที่ 5 ดังบทบรรยายของคนงาน ดังตัวบทดังต่อไปนี้

“พระมหากรุณาธิคุณในการก่อสร้างทางรถไฟผ่านป่าเขาลำเนาไพรสายนี้ จึงุดจูงน้ำทิพย์หยาดจากฟ้ามาขลิบผืนแผ่นดินดงพระยาไฟให้กลับชุ่มชื้นเป็นดงพระยาเย็น”

ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง ผู้ประพันธ์

การพัฒนาในครั้งนี้นับเป็นการพัฒนาครั้งใหญ่ไปประวัติศาสตร์ของประเทศไทยซึ่งผู้เขียนสะท้อนผ่านคำพูดของตัวละครที่เป็นชาวบ้านตัวบทดังนี้

“...มีทางรถไฟเส้นนี้ เฮ็ดให้ง่ายในการไปมาหาสู่กัน เจ้าฮู้บแต่ก็ต้องใช้เวลาถึง 2 เดือนกว่า จังสิเดินทางจากกรุงเทพฯ มาฮอดบ้านเฮา”

วรสิทธิ์ ประวรณา ผู้ประพันธ์

องค์ที่ 4 อีสานได้ร่มพระบารมี สู่การพัฒนาทุกรูปแบบ ในฉากแรกนำเสนอให้เห็นถึงเหตุการณ์เมื่อปีพุทธศักราช 2498 ที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินโดยรถไฟพระที่นั่งถึงสถานีรถไฟปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาผ่านการบรรยายของชาวบ้านและการแสดงภาพการรับเสด็จที่สถานีรถไฟ บทว่า

.....
“...ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรทางภาคอีสาน มีประชาชนมาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
รับเสด็จอย่างล้นหลาม นับเป็นเหตุการณ์ที่ยังตราตรึงอยู่ในหัวใจของชาวอีสานอย่างมิรู้ลืม”

ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง ผู้ประพันธ์

จากนั้นนักแสดงได้เคลื่อนขบวนรถไฟพระที่นั่ง ผู้เขียนนำเสนอให้เห็นภาพราษฎรมาเฝ้าฯ
รับเสด็จ พร้อมเปล่งเสียงทรงพระเจริญก็ก้องและได้แทรกคติข้อคิดของเรื่อง นั่นคือความสามัคคีที่เล่าผ่าน
ชาวบ้าน โดยน้อมนำมาจากพระบรมราโชวาทของในหลวงรัชกาลที่ 9 ถ่ายทอดเป็นบทพญา ดังตัวบทดังต่อไปนี้
ผู้ใหญ่บ้าน : “รับเสด็จมือนี่ ข่อยดีใจหลาย เป็นบุญของหมู่เฮาที่ได้เกิดอยู่ใต้ร่มพระบารมีของในหลวงเพิ่น”
ชาวบ้าน 1 : “ในหลวงเพิ่นได้มาดูแลหมู่เฮาชาวอีสาน แม่ลิहांไกลความเจริญล้ำไต่ เพิ่นกะมาช่วยหมู่เฮา”
ชาวบ้าน 2 : “แม่น ๆ เพิ่นให้หมู่เฮาขยันทำมาหากิน เฮ็ดแต่ความดี เฮาต้องปฏิบัติตามรอยของในหลวงเพิ่น
คือ พญาว่า พี่น้องเอ๋ยให้ฮักแพงกันไว้คือข้าวเหนียวหนึ่งไหม อย่าลิเพแตกม่างคือน้ำถูกข้าวเหนียว”

มิชัย โลโว ผู้ประพันธ์

หลังจากนั้นผู้เขียนได้ใช้ชาวบ้านบรรยายสรุปประกอบการแสดง โดยตอนท้ายได้ใช้คำว่า
“ดงพระยาเย็น” ตามชื่อที่เป็นทางการในปัจจุบัน เพื่อแสดงให้เห็นว่าปัจจุบันดินแดนแห่งนี้ได้รับการพัฒนาแล้ว
ดังตัวบทดังต่อไปนี้

“นับจากอดีตสืบเนื่องจนถึงปัจจุบัน ดินแดนแอ่งโคราชได้รับการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ก็ด้วยพระบารมีของ
พระมหากษัตริย์ไทย และความสมัครสมานสามัคคีของผู้คนในพื้นที่ในการร่วมพัฒนาผืนแผ่นดินเกิด ดงพระยาไฟ
แห่งนี้ผ่านร้อนผ่านหนาวมานานหลายศตวรรษ เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จนปัจจุบันกลายกลายเป็น ดงพระยา
เย็นอย่างสมบูรณ์ จากอดีตถึงปัจจุบันเกิดการพัฒนาลากหลายรูปแบบทั้งทางรถไฟ ถนนมิตรภาพ และทางหลวง
พิเศษระหว่างเมือง รถไฟรางคู่ ตลอดจนรถไฟความเร็วสูงที่จะมีขึ้นในอนาคต เชื่อมโยงภูมิภาคผ่านดงพระยาเย็น
เป็นการเสริมศักยภาพด้านคมนาคมขนส่ง เพื่อพัฒนาภูมิภาคให้ครอบคลุมเชื่อมโยงสู่ประเทศในอาเซียนอีกด้วย”

ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง ผู้ประพันธ์

2.2 ฉากและอุปกรณ์ประกอบ

การใช้ฉากและอุปกรณ์ประกอบการแสดงเพื่อให้เรื่องราวที่เกิดมิติใหม่แห่งการเรียนรู้และสามารถสื่อ
ความหมายกับผู้ชมได้รูปแบบการใช้ภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์ที่ได้เล่าไว้ในตอนต้นเรื่องเป็นภาพที่อธิบายถึงยุค
สมัยของกลุ่มชนในพื้นที่ดงพระยาไฟที่เป็นเอกลักษณ์เพื่อเกิดการสื่อสารในละครเรื่องประวัติศาสตร์นี้ทั้งยังมีการ
นำเสนอเหตุการณ์สำคัญ ๆ ได้เกิดขึ้นบริเวณพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

ภาพที่ 3 ภาพเขียนสีที่เพิงผาเขาจันทร์งาม จังหวัดนครราชสีมา (ที่มา <https://thai.tourismthailand.org>)

ภาพที่ 4 ฉากเปิด-ปิดละครประวัติศาสตร์ (ที่มา ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง)

ส่วนฉากด้านหลังใช้ฉากเดียวตลอดทั้งเรื่อง เป็นภาพป่าที่รกทึบด้านซ้ายของภาพฉากเป็นรูปผาเสด็จที่เป็นจุดสำคัญอีกแห่งที่ใช้ในการเล่าเรื่องในช่วงของการก่อสร้างทางรถไฟในสมัยรัชกาลที่ 5

ภาพที่ 5-6 ผาเสด็จพักและฉากหลังละครประวัติศาสตร์ (ที่มา ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง)

การใช้อุปกรณ์ประกอบเพื่อให้เห็นภาพในการแสดงได้ชัดเจน เช่น ภาพการสร้างพระนอนในสมัยทวารวดี ภาพการใช้โค-กระบือ ที่เป็นสัตว์พาหนะบรรทุกบนหลังวัวเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการเดินทางและการใช้แรงงานในยุคสมัยนั้น ด้านการเดินทางที่รวมตัวกันเป็นหมู่คณะจำนวนมาก ๆ เพื่อความปลอดภัย โดยเดินทางลัดเลาะผ่านป่าเขาไปตามชุมชนหมู่บ้านในถิ่นทุรกันดาร มีบังทิง (กระบอกไม้ไผ่) ใส่ น้ำดื่มระหว่างเดินทาง และมียามสะพายข้าวของตามขบวนการอพยพในแต่ละช่วงเหตุการณ์ของประวัติศาสตร์

ภาพที่ 7-8 การสร้างสรรค์อุปกรณ์ประกอบฉากในละครประวัติศาสตร์ (ที่มา ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง)

ภาพที่ 9 การขนส่งโดยใช้สัตว์เป็นพาหนะบรรทุกบนหลังวัว (โคต่าง) (ที่มา เพจโคราชในอดีต)

ภาพที่ 10 อุปกรณ์ประกอบละครประวัติศาสตร์ (ที่มา ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง)

2.3 เครื่องแต่งกายนักแสดง

การออกแบบเครื่องแต่งกายนั้นผู้เขียนได้ออกแบบตามยุคสมัยที่ปรากฏในละคร เริ่มตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์การใช้จินตนาการประกอบ จากนั้นในยุคทวารวดีใช้เครื่องประดับและผ้าถุงอย่างกษัตริย์และขุนนางที่ปรากฏในภาพสลักใบเสมาหินที่พบที่เมืองฟ้าแดดสงยาง จ.กาฬสินธุ์ ซึ่งอยู่ในวัฒนธรรมทวารวดี ในส่วนของยุคสมัยต่อมาใช้การแต่งกายอย่างชาวอีสานล้านช้างในอดีตที่ค้นข้อมูลจากภาพถ่ายการแต่งกายในสมัยรัตนโกสินทร์ และการแต่งกายของชาวโคราชประกอบในฉากรับเสด็จเมื่อครั้งนั้นและประกอบการแสดงในชุดสุดท้ายของละครประวัติศาสตร์

ภาพที่ 11 การแต่งกายของชาวอีสานสมัย ร. 4 (ที่มา https://www.silpa-mag.com/history/article_6320)

ภาพที่ 12 การแต่งกายของชาวอีสานในละครประวัติศาสตร์ (ที่มา ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง)

ภาพที่ 13-14 การแต่งกายของชาวอีสานและภาพการรับเสด็จ (ที่มา ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง)

2.4 ดนตรีและเพลงประกอบการแสดง

ในการแสดงละครตลอดทั้งเรื่องได้มีการนำดนตรีมาประกอบเพื่อเสริมสร้างความเสมือนจริงผ่านจินตนาการที่นำเสนอเรื่องราวในแต่ละยุค โดยเฉพาะในตอนสำคัญ เช่น ฉากพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวทอดพระเนตรการแสดงแฉ่ลาวเป่าแคน ผู้เขียนได้ประพันธ์บทร้องเป็นกลอนลำโดยได้มีการจินตนาการถึงการที่ทรงโปรดแฉ่ลาวเป่าแคน เมื่อเสด็จพระราชดำเนินมาถึงภูมิสถานย่านนี้จึงใช้การแสดงแฉ่ลาวเป่าแคน ดังตัวบทดังต่อไปนี้

“ละครเอยศรี ครีอำนวยอวยพร พระบวรสุขล้ำยิ่ง พรแก้วมิ่งป็นราชา สุขโสภะ วิไลก้ำดั่งประสงค์ พระเป็นเจ้าอิน
ยล เยี่ยมยามยามแฉ่ แฉ่ลาวเป่าแคน ลุงป้าอ้าวอ้าว ทูลพระขวัญราชา สู่ถิ่นก้ำวิไลข้า...”

ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง ผู้ประพันธ์

จากนั้นใช้แนววงบรรเลงดนตรีลายมโหรีอีสานให้อารมณ์ความรู้สึกเหมือนการเฉลิมฉลองในงานมงคล ในการแสดงฉากการค้าสมัยโบราณผู้เขียนใช้ดนตรีมโหรีโบราณเพื่อให้นักแสดงได้แสดงการฝึกซ้อมแม่ไม้มวย

.....
โบราณ ถือเป็นเอกลักษณ์หนึ่งของชาวอีสานที่มีลักษณะทำทางต่าง ๆ ในฉากนี้แสดงประกอบดนตรีร่วมโบราณ
ใช้นักแสดง 8 คน เป็นการให้ข้อมูลทำมวยโบราณทำต่าง ๆ ฝึกเตรียมไว้สำหรับการต่อสู้ด้วย ในฉากสุดท้ายผู้เขียน
ได้กล่าวถึงเมืองนครราชสีมาในฐานะเมืองหลักของภาคอีสานที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะด้านการ
คมนาคมขนส่งเชื่อมโยงไปสู่จังหวัดอื่น ๆ ในภาคอีสานและประเทศใกล้เคียง จึงได้ประพันธ์คำร้องประกอบทำนอง
เดิมของศิลปเพลงโคราชที่มีชื่อเสียงมาประกอบในระหว่างการแสดงโดยใช้นักแสดงชายหญิงจำนวน 3 คู่ ร่ายรำ
ตามแบบฉบับชาวโคราช โดยใช้ชื่อการแสดงชุดโคราชพัฒนา มีเนื้อร้องว่า

พวกเราชาวโคราช เราอยู่ดีมีสุข สืบต่อมาหลายยุค ต่างมีสุขสบายดี เจ้าฟ้าแผ่นดินละเลือนถิ่นโคราช
เป็นดวงใจของชาติ ได้รับพระบารมี (สร้อย: ไชยะ ชะชีชา ไชยะ ชะชีชา)

ประตูสู่อีสาน เล่าขานมานาน ใครจะผ่านบ้านฉันต้องผ่านดงพระยาเย็น บ้านฉันต้องผ่านดงพระยาเย็น
มรดกของไทย ละเลื่องชื่อลือนาม มีแต่สิ่งดีงาม เชิญท่านมาดู พุทธสถาน วัดวาอาราม สืบเนื่องมาแต่โบราณ
นามว่าเสมา (สร้อย)

พัฒนาถึงขั้นรถไฟรางคู่ ขอเชิญท่านมาดู ทางพิเศษก็มี พัฒนาทางพิเศษก็มี ความสามัคคี พี่น้องมีมา
สืบสานรักษา ให้อยู่คู่ธานี ต่อยอดพัฒนาสร้างสรรค์บ้านเมือง ให้ชื่อเสียงลือเลื่อง ว่าคนไทยมีดี (สร้อย)

ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง ผู้ประพันธ์

จากที่กล่าวมาเกิดกระบวนการนำเอาทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มาใช้ ทั้งความเชื่อ ภาษา จารีต
ประเพณี พิธีกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น กำลังจะสูญหายไปตามกาลเวลา เนื่องจากขาดการอนุรักษ์ ฟื้นฟู
ถ่ายทอด พัฒนา และต่อยอดอย่างเป็นระบบ ละครประวัติศาสตร์เรื่องนี้จึงเป็นเสมือนการสืบสานและนำเสนอทุน
ทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการใช้ภาษาไทย ภาษาถิ่น และขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีต่าง ๆ ของ
ชาวอีสานโดยเฉพาะชาวนครราชสีมาหรือชาวโคราช มานำเสนอให้ผู้เรียนที่เป็นนักแสดงและคณะทำงานตลอดจน
ผู้ชมทั่วไปจะได้รับรู้และเกิดความซาบซึ้งในภูมิหลังของตนและมีข้อมูลหลักฐานที่มาอย่างยาวนานนับจากอดีต
จนถึงปัจจุบัน

3. ผลลัพธ์จากการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การใช้ละครประวัติศาสตร์บูรณาการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าเกิดผลลัพธ์จากการจัดการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ในด้านผู้เรียนพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกิดทักษะ ความรู้และคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ข้อมูลที่ได้จาก
การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยการพูดคุยสนทนาตามธรรมชาติ (Naturalistic Inquiry) จากนั้น
รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล ดังนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มนักแสดง ด้านทักษะ พบว่า
“เกิดเป็นความรู้ที่คงทน เนื่องจากได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลร่วมกับครูนำมาถอดประสบการณ์ กระทั่งร่วมกันทำโครง
ร่างและออกแบบเป็นบทละคร” สิทธิเดช โชติทอง (Chotethong, 2020) ในขณะที่กลุ่มคณะทำงานที่ไม่ใช่
นักแสดงระบุว่า “เกิดทักษะการทำงาน เข้าใจบทบาทของการเป็นคณะทำงานฝ่ายตนเองและฝ่ายต่าง ๆ” วรสิษฐ์
ประวรรณ (Prawanna, 2020) ในด้านเนื้อหา นักเรียนที่เป็นพิธีกรและนักร้องระบุว่า “เกิดความรู้ทางภาษาไทย
ภาษาถิ่นทั้งอีสานและโคราชโดยเฉพาะการร้องเพลงโคราชที่แตกต่างจากเพลงทั่วไป” ธนพร ภาสุโพธิ์
(Phasubho, 2020) ส่วนนักแสดงระบุว่า “เห็นภาพเหตุการณ์ความเป็นไปของภาคอีสานทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ

.....
วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ภูมิใจในความเป็นอีสาน” มีชัย โสโว (Sowo, 2020) นักเรียนที่เป็นคณะทำงานระบุว่า “การฝึกคิดคำนวณในการทำอุปกรณ์และฉากเป็นความรู้ที่ได้ลงมือฝึกปฏิบัติจริง” วรสิษฐ์ ประวรรณ (Prawanna, 2020) และด้านคุณลักษณะ พบว่านักเรียน “เกิดความรับผิดชอบ มีภาวะผู้นำ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี” มานิตย์ แสนคำ (Sankham, 2020) “เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมภาคอีสานของเรา เช่น หมอลำและเพลงโคราช” สิทธิเดช โชติทอง (Chotethong, 2020) “เกิดความรัก แม้กระบวนการละครตั้งแต่ต้นจนจบจะเสร็จสิ้นแล้วยังรักและผูกพันกัน อยากเล่นเรื่องอื่นต่ออีก” อติพงศ์ นาแพง (Napang, 2020)

ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์จึงสรุปได้ว่าผู้เรียนเกิดทักษะ ความรู้และคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลลัพธ์จากการจัดการเรียนรู้ด้านผู้เรียน

การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	กระบวนการส่งเสริมผู้เรียนที่ปรากฏในละครประวัติศาสตร์
ด้านทักษะ	1. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม - เกิดความคิดสร้างสรรค์ เช่น การร่วมออกแบบบทละคร ฉากและอุปกรณ์ - การแก้ไขปัญหา เช่น การรู้จักวางแผนการฝึกซ้อมเพื่อไม่ให้กระทบกับการเรียน - การสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ระหว่างการฝึกซ้อม พัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญในละคร 2. ทักษะชีวิตและการทำงาน - สามารถปรับตัวได้ เช่น เกิดอารมณ์เชิงสุนทรีย์ มีความอ่อนโยนไม่แข็งกระด้าง - เกิดทักษะสังคม เช่น มีทักษะชีวิต เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกตัวละครที่ตนเองได้รับบทบาทแสดง รวมถึงเข้าใจบทบาทของการเป็นคณะทำงานในฝ่ายต่าง ๆ 3. ทักษะสารสนเทศและสื่อเทคโนโลยี - สามารถสืบค้นและนำเสนอข้อมูล เช่น การลงพื้นที่ค้นคว้าหาข้อมูล การค้นคว้าข้อมูลเรื่องเครื่องแต่งกาย การใช้สื่อดิจิทัลในการออกแบบดนตรีประกอบการแสดง
ด้านเนื้อหา	1. สารวิชาหลัก - สามารถอ่าน เขียน และคำนวณได้ เช่น เกิดความรู้ทางภาษาไทย ภาษาถิ่น ผ่านการอ่านบท การเขียนวิจารณ์ตัวละคร และการคิดคำนวณในการทำอุปกรณ์และฉาก 2. ความรู้เชิงบูรณาการ - เกิดการเชื่อมโยงให้เห็นภาพเหตุการณ์ในละครด้านความเป็นไปของประเทศไทย ซึ่งเกี่ยวพันเชื่อมโยงสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันทำให้เกิดความสำนึกร่วมในภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ชาติไทย

ตารางที่ 1 ผลลัพธ์จากการจัดการเรียนรู้ด้านผู้เรียน (ต่อ)

การพัฒนาผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21	กระบวนการเสริมผู้เรียนที่ปรากฏในละครประวัติศาสตร์
ด้านคุณลักษณะ	1. ด้านการทำงาน - มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบขณะฝึกซ้อม รู้หน้าที่ รู้จักแบ่งเวลา และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 2. ด้านการเรียนรู้ - เกิดการชี้นำตนเอง การตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิด ทดลอง และฝึกหัด 3. ด้านศีลธรรม - เคารพผู้อื่น มีสำนึกพลเมืองและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม

ภาพที่ 15-16 การใช้ละครเสริมสร้างอารมณ์เชิงสุนทรียะทางศิลปะและความคิดสร้างสรรค์
(ที่มา ว่าที่ร้อยโท กฤตชัย ชุมแสง)

3.2 การเรียนการสอนที่เป็นละครประวัติศาสตร์ สามารถบูรณาการการจัดการเรียนรู้เข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ซึ่งเป็นสื่อในการพัฒนาผู้เรียนได้ดี จากการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า “การฝึกทักษะท่าทางการเคลื่อนไหวร่างกาย ทำให้มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นสิ่งที่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน” ธนพร ภาสุโพธิ์ (Phasubho, 2020) “รู้สึกได้ฝึกประสบการณ์ที่แปลกใหม่ เนื่องจากยังไม่เคยรำประกอบเพลงโคราชมาก่อน” มีชัย โสโว (Sowo, 2020) “เพิ่งเคยเป็นพิธีกรครั้งแรก เป็นบทบาทที่ท้าทายต้องใช้อารมณ์ความรู้สึกให้สอดคล้องตามอารมณ์นักแสดงในแต่ละฉากทั้งสุขและเศร้า” อติพงศ์ นาแพง (Napang, 2020) และจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนประวัติศาสตร์และมีส่วนเกี่ยวข้องในการฝึกซ้อมและจัดการแสดง จำนวน 3 คน ได้สรุปเป็น

.....
ผลลัพธ์จากการจัดการเรียนรู้ด้านครูผู้สอน ดังตารางที่ 2 ซึ่งสามารถเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน
บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้

ตารางที่ 2 ผลลัพธ์จากการจัดการเรียนรู้ด้านครูผู้สอน

ประเด็นในการการพัฒนา ผู้เรียนจากสื่อละคร	บทบาทของละคร ในการพัฒนาผู้เรียน	การบูรณาการข้ามกลุ่ม สาระการเรียนรู้ของ ครูผู้สอน
การส่งเสริมบุคลิกภาพและ พัฒนาการทางร่างกาย	การแสดงออก ลักษณะท่าทาง การเคลื่อนไหว ร่างกาย การจัดวางอวัยวะของร่างกายใน สถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	สุขศึกษาและพลศึกษา
เสริมสร้างอารมณ์ให้มี สุนทรีย์	การแสดงอารมณ์ความรู้สึกตามบทบาท การเดิน/รำ การขับร้อง การวาดภาพ และ จัดทำดนตรีประกอบ	ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา
ส่งเสริมทักษะและการ เรียนรู้ด้านต่าง ๆ	การทำงานกลุ่ม เทคโนโลยี การออกแบบ การคิดคำนวณ ความรู้ทางประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรม	สังคมศึกษาฯ วิทยาศาสตร์ฯ การงานอาชีพ คณิตศาสตร์ ศิลปะ
ส่งเสริมการใช้ภาษาและ การเป็นพิธีกร	การแสดงออกทางภาษาพูดทั้งภาษาไทย ภาษาถิ่น ภาษาอังกฤษ และการเป็นพิธีกร	ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ

3.3 โรงเรียนได้ผลงานเป็นที่ประจักษ์ถึงความสามารถของนักเรียนในการสร้างสรรค์เป็นละคร ผู้วิจัย
ได้ฝึกซ้อมนักเรียนร่วมกับคณะครูอีก 4 คน ได้ส่งเข้าประกวดในงานงานมหกรรมความสามารถทางศิลปหัตถกรรม
วิชาการและเทคโนโลยีของนักเรียน ครั้งที่ 69 ประจำปีการศึกษา 2562 ในรอบเขตพื้นที่การศึกษานั้นได้รับรางวัล
ชนะเลิศ เหรียญทอง และรอบระดับชาตินั้น ได้รับรางวัลเหรียญทอง (ลำดับที่ 7 จาก 29 โรงเรียนที่เข้าร่วม
ประกวด)

3.4 สังคมได้รับชมและรับรู้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์สังคมอีสาน
ที่เชื่อมโยงหลากหลายมิติทั้งการเมืองการปกครอง ศาสนา เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ซึ่งจะเกิดสำนึก
รักท้องถิ่นร่วมกันทั้งผู้ชม นักแสดงและคณะทำงาน

สรุปผลการวิจัย

การสร้างสรรค์บทประพันธ์และละครประวัติศาสตร์เรื่อง “ดงพระยาไฟมหาวนาสถานเชื่อมอีสานพัฒนา”
เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนถอดบทเรียนโดยข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในยุคสมัยต่าง ๆ นำมาสู่การสร้างสรรค์
เป็นบทละคร และใช้ข้อมูลจากการลงพื้นที่ภาคสนามมาสร้างสรรค์องค์ประกอบฉาก เครื่องแต่งกาย และดนตรี

.....
ประกอบ สามารถเป็นสื่อใช้จัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทำให้ผู้เรียนมีทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรเชื่อมโยงสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม จากข้อมูลในอดีตนำกลับมาผลิตซ้ำในรูปแบบละครประวัติศาสตร์จนเกิดสำนึกร่วมและชาวซึ่งในภูมิหลังแห่งคุณค่าของประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในพื้นที่ดงพระยาไฟซึ่งถือเป็นสถานที่หลักในการดำเนินเรื่องราวในละครประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยได้ศึกษาพื้นที่ที่คาบเกี่ยวทั้งในจังหวัดนครราชสีมาและสระบุรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดนครราชสีมาซึ่งเป็นพื้นที่อยู่อารยธรรมแอ่งโคราชมีเรื่องราวที่น่าสนใจหลายยุคสมัยจึงเหมาะสมที่จะดำเนินเรื่องราวตามช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ซึ่งจากการศึกษาวิจัยของ รังสิมา กุลพัฒน์ จิตรมณี ดิอุดมจันทร์ และมาริสสา หิรัญ ตียะกุล (Kullapat, Deedomjant and Hirunteeyakul, 2019: 64) ที่ได้วิจัยเรื่องเมืองนครราชสีมา: การศึกษาเมืองเก่าผ่านประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานและมรดกทางสถาปัตยกรรม พบว่ามีประวัติศาสตร์เมืองในหลายชั้นประวัติศาสตร์ตั้งแต่ยุคอารยธรรมเขมร สมัยอยุธยา สมัยรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบัน มีความเกี่ยวข้องกับการตั้งถิ่นฐาน สามารถนำไปพัฒนาเพื่อการศึกษาในเชิงอนุรักษ์ ทำให้ชาวเมืองตระหนักในความสำคัญของพื้นที่ เกิดความภาคภูมิใจในเมืองที่อยู่อาศัย

2. การสร้างสรรค์ละครประวัติศาสตร์เริ่มจากการเลือกพื้นที่ที่สนใจที่จะจากนั้นเก็บข้อมูลทั้งจากเอกสาร ตำรา และการลงพื้นที่จริงจากนั้นทำโครงเรื่องโดยนักเรียนและครูร่วมกันคิดระดมสมองเพื่อให้ได้เรื่องราวที่น่าสนใจที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์บ้านเมืองทั้งในอดีตและปัจจุบัน ทำให้ได้ข้อมูลเพื่อเขียนบทละคร และส่วนประกอบอื่น ๆ ในละคร ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการสร้างบทละครที่ยุทธนา บุญอาชาทอง (Boonarchatong, 2017: 403) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยกระบวนการสร้างบทละครเวทีไทยสมัยใหม่ พบว่า วิธีการสร้างบทละครเริ่มจากจุดประสงค์ของการแสดงละครว่าจะต้องแสดงละคร หรือมีละครนั้นเพื่ออะไร ผู้เขียนบทถ่ายทอดความคิดที่อยากจะบอกจากสิ่งรอบตัวสถานการณ์บ้านเมือง เหตุการณ์ร่วมสมัยจากประวัติศาสตร์ เมื่อได้แนวคิดจะมีการหาข้อมูล วิเคราะห์ จากนั้นทำโครงเรื่องซึ่งอาจทำคนเดียวหรือเป็นกลุ่ม ซึ่งในระบบการศึกษานั้นละครได้เข้ามามีบทบาทในฐานะเป็นเครื่องมือจัดการเรียนการสอนแก่เด็กและเยาวชนไทยในพื้นที่สถานศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทั่งระดับอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียน ธนสิน ชุตินทรานนท์ (Chutintaranond, 2017: 204) ซึ่งผลจากการสร้างสรรค์ละครประวัติศาสตร์ของผู้วิจัยได้สะท้อนให้เห็นผ่านผลลัพธ์จากการจัดการเรียนรู้ที่สรุปได้ว่าผู้เรียนเกิดทักษะ ความรู้ และคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้เปิดทำการแสดงรอบปฐมทัศน์เพื่อขยายผลให้กลุ่มประชากรได้ศึกษาทั้งตัวบทและเนื้อหาของละคร การสร้างสรรค์ละครประวัติศาสตร์นี้ผู้สอนยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่น ๆ รวมถึงในรายวิชาอื่น ๆ ทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมหรือบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้

3. การบูรณาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้นเมื่อผู้วิจัยนำละครประวัติศาสตร์มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะ เข้าใจเนื้อหา และเกิดคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ด้านทักษะ นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ รู้จักการแก้ไขปัญหา มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านความรู้ เกิดความสามารถด้านการอ่าน การเขียน และการคำนวณ เกิดความรู้เชิงบูรณาการ เช่น การเชื่อมโยงสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและ

.....

สิ่งแวดล้อม และด้านคุณลักษณะ มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบขณะฝึกซ้อม รู้หน้าที่ รู้จักแบ่งเวลา เคารพผู้อื่น และรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันซึ่งการใช้สื่อละครเป็นการสอนนอกห้องเรียนและบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับ ภัทรศิลป์ สุกัญศีล (Sugansil, 2020: 544) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยละครเพื่อการศึกษา พบว่า กระบวนการละครเพื่อการศึกษาสามารถส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่งสอดคล้องกับ ลิขิต ใจดี และกุสุมา เทพรัักษ์ (Jaidee and Teppharak, 2019: 340) ที่ได้ศึกษาละครสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับทิศทางการศึกษาของชาติ พบว่า ละครสร้างสรรค์สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้หลากหลายมิติทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับ ธนสิน ชุตินทรานนท์ (Chutintaranond, 2017: 196) ที่ได้ศึกษาละครการศึกษาในสังคมตะวันตกและสังคมไทย พบว่า ละครการศึกษา มีประโยชน์ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิ จิตตะ และพลังทักษะ และสอดคล้องกับ ศุภณัฐ พานา ยศวีร์ สายฟ้า และวลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (Pana, Saifah, and Isarankura Na Ayudhaya, 2019: 455) ที่ได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์พบว่าการใช้เทคนิคทางการละครสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์โดยการจำลองสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ มีการใช้เทคนิคตามแนวคิด Magic If ที่จำลองตัวเองเป็นตัวละคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ไปในทางที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ในกระบวนการแรกของการสร้างสรรค์ละครควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงพื้นที่ทุกคนเพื่อจะได้แบ่งกลุ่มและอภิปรายนำเสนอเรื่องราวจากการลงพื้นที่ที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลในมิติที่หลากหลาย

References

- Boonarchatong, Y. (2017). "Creation of Modern Thai Play Scripts". **Dhurakij Pundit Communication Arts Journal** 11(2): 319-418. (in Thai)
- Chamchay, P. (2019). "A landscape of Drama in Educational Contexts: Paradigms, Concepts and Approaches of Scholars and Practitioners who Utilized Drama as a Pedagogical Tool". **STOU Education Journal** 12(2): 85-102. (in Thai)
- Chotethong, S. (2020). **Student at Nakhon Khon Kaen School**. Interview, March 10. (in Thai)
- Chutintaranond, T. (2017). "Educational Theatre in Western and Thai Societies". **Thai Chamber of Commerce Journal Humanity and Social Science** 37(4): 195-207. (in Thai)
- Damrhung, P. (2004). **A show for Youths**. Bangkok : Chulalongkorn University. (in Thai)
- Damrong Rajanubhab, S. (2014). **Following Railroads**. Bangkok: Fine Arts Department. (in Thai)

.....

Harnwong, S. (1998). **Local Products of Korat 1 Humanity Topic**. Nakhon Ratchasima: Art and Culture Center Nakhon Ratchasima Rajabhat University. (in Thai)

Jaidee, L., and Teppharak, K. (2019). “Creative Drama: A New Learning Process in Accordance with National Education Direction. in Wangrungkij, P. and Riamliw, J. (Chair)”. **National Conference UTCC-HMA 2019** Proceedings of UTCC- HMA 2019 University of the Thai Chamber of Commerce, Bangkok. (in Thai)

Jungwiwattanaporn, P. (2004). **Creative Shows for Children**. Bangkok: Institute of Academic Development. (in Thai)

Kullapat, R., Deeudomjant, C., and Hirunteeyakul, M. (2019). “Nakhon Ratchasima: A Study of the Old Town through its History, Settlement, and Architectural Heritage”. **NAJUA: Architecture, Design and Built Environment** 16(1): 62-101. (in Thai)

Lerdpipatworakul, T. (2017). **Basic Archaeology of Pakchong District**. Nakhon Ratchasima: Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre (Public Organisation). (in Thai)

Ministry of Education. (2002). **National Education Act B.E.2542**. Bangkok: Office of the Basic Education Commission. (In Thai)

Napang, A. (2020). **Student at Nakhon Khon Kaen School**. Interview, March 10. (in Thai)

Office of the Education Council. (2016). **National Education Scheme (2017-2036)**. Bangkok: Office of the Educational Council Ministry of Education. (in Thai)

Office of the National Economic and Social Development Council. (2016). **Thailand Twelfth National Economic and Social Development Plan (2017-2021)**. Bangkok: Office of the Prime Minister. (in Thai)

Pana, S., Saifah, Y., and Isarankura Na Ayudhaya, W. (2019). “Development of History Instruction Based on Group Investigation and Magic If Approaches to Promote Historical Thinking Skills and Historical Empathy of Upper Secondary School Students”. **Journal of Education Studies** 47(3): 454-474. (in Thai)

Phasubho, T. (2020). **Student at Nakhon Khon Kaen School**. Interview, March 8. (in Thai)

Plainoi, S. (2000). **State Railway of Thailand**. Bangkok: Namfon. (in Thai)

Prawanna, W. (2020). **Student at Nakhon Khon Kaen School**. Interview, March 9, 2020. (in Thai)

Sankham, M. (2020). **Student at Nakhon Khon Kaen School**. Interview, March 2, 2020. (in Thai)

Sowo, M. (2020). **Student at Nakhon Khon Kaen School**. Interview, March 5, 2020. (in Thai)

.....
Sugansil, P. (2020). "Encouraging the 21st Century Learning Behavior by Drama Education".

Journals of Community Development and Life Quality 8(3): 544-552. (in Thai)

Supasophon, S. (2001). **Pinklao, the Ruler of Siam**. Bangkok: Wacharin. (in Thai)

Tangkitvanich, S. (2019). **Squared thought: How to Learn in Adversed World**. [Online].

Retrieved July 16, 2019 from <https://tdri.or.th/2019/07/thinkx2-306>. (in Thai)

Thailand Development Research Institute. (2014). **TDRI Report Strategic Preparation for Basic**

Education Development in an Area of Responsibility. [Online]. Retrieved May 1, 2019,

from <http://tdri.or.th/wp-content/uploads/2014/06/wb103.pdf>. (in Thai)

Thamrungraeng, R. (2015). **Dvaravati in Isan**. Bangkok : Matichon. (in Thai)

Theerasasawat, S. (2005). **Cattle Trades along a Basin of Xi River. Assorted Academic**

Articles of Suwit Theerasasawat (pp. 173-194). Khon Kaen: Faculty of Humanity and Social Science Khon Kaen University. (in Thai)